

Grafički dizajn knjige potpisuju Josip Horvat, Snežana Buljovčić i Nera Pletikosić. Nakladnik je sama udruga, a otisnuto je 200 primjeraka.

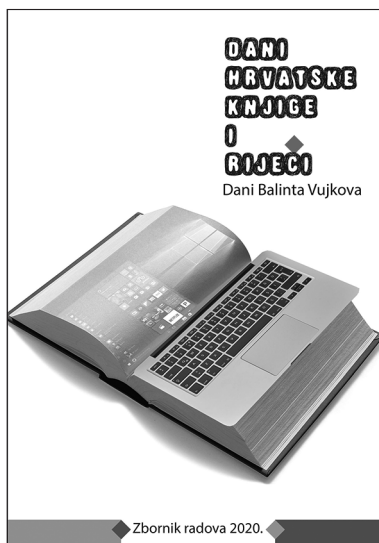
Ljubica Vuković Dulić

Dani hrvatske knjige i riječi : dani Balinta Vujkova : zbornik radova s međunarodnog znanstveno-stručnog skupa 2020. „Čitanjem do uključenosti“, zbornik uredila Katarina Čeliković, Hrvatska čitaonica – Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata, Subotica, 2021., 245 str.

U sklopu Dana hrvatske knjige i riječi – dana Balinta Vujkova u Subotici, čiji je glavni organizator Hrvatska čitaonica Subotica, bijenalno se održava međunarodni znanstveno-stručni skup koji okuplja knjižničare. Godine 2020. ovaj je skup održan s temom „Čitanjem do uključenosti“ ali u online formatu, zbog tada aktualne koronavirus-krize. Jednodnevnim skupom (webinarom) koordiniralo je Zagrebačko knjižničarsko društvo, a sudjelovalo je 35-ero izlagača iz Srbije i Hrvatske. Rezultat ovoga skupa je i zbornik sa zastupljenih 20 radnji.

Zbornik je uredila Katarina Čeliković koja u pogovoru navodi kako je tema o ulozi knjižnica i knjižničara u uključivanju različitih ranjivih društvenih skupina ukazala „na važnost oblikovanja čitateljske sposobnosti, stvaranja kreativnih programa i usluga te suradnje knjižnica, stručnjaka i svih ostalih subjekata u lokalnoj i široj zajednici kako bi se stvorili uvjeti za njihovu aktivnu integraciju i socijalizaciju“.

„Izlaganja i primjeri dobre prakse pokazali su visoku spremnost knjižnica za kreiranje raznovrsnih programa za

djecu i mlade s posebnim tjelesnim ili osjetilnim potrebama, teškoćama u razvoju te za djecu koja žive u posebnim okolnostima ili udaljenim zajednicama. U programe i aktivnosti uključena su djeca iz socijalno i ekonomski depriviranih sredina te pripadnici drugih kultura i ostalih ranjivih skupina u društvu, primjerice, pripadnika manjinskih nacionalnih zajednica“, navodi Čeliković.

Osim temom uključenosti ranjivih društvenih skupina, radovi u zborniku bave se i temama privlačenja publike u digitalnom okruženju, primjene nove informacijske i komunikacijske tehnologije u praksi, kao i izazovima *online* rada u tada aktualnim vremenima koronavirus-krize.

Zbornik otvara zajednički rad Amelie Kovačević, Željke Miščin i Vlaste Šolc „Promotivne aktivnosti u Nacionalnoj kampanji za osobe s teškoćama čitanja i disleksijom ‘I ja želim čitati!’“. Posebni naglasak na skupu bio je na ranjivim skupinama, odnosno korisnicima s po-

sebnim potrebama, a tim izazovima bave se radovi: „Programi poticanja čitanja za ranjive skupine u Dječjoj knjižnici Marina Držića“ Ane Pavlek i Romane Tanković (Zagreb), „Korisnici u sjeni : aktivnosti karlovačke knjižnice usmjerene na ranjive skupine djece i mladih“ Anite Malkoč Biščan, Vedrane Kovač Vrana i Miroslava Katića (Karlovac), „Knjiga kao put rešavanja problema kod dece i kao put uključenosti dece sa posebnim potrebama“ Helene Omerović i Jelene Cvetić (Subotica) te „Od poteškoća u razvoju do darovitosti – Priča o Avanu i Mrku“ Irene Bando (Osijek).

Dio radova ukazuje na pitanje uključenosti ali i vidljivosti različitih nacionalnih zajednica/manjina u multikulturalnim sredinama. Tim pitanjima, na različite načine, bave se: Borka Beuković Čosić (Srijemska Mitrovica) („Uloga Biblioteke ‘Gligorije Vozarović’ u obrazovanju i očuvanju kulturnog nasleđa Roma“), Jelka Panić i Ana Ilić (Ub) („Biblioteka je mesto za svu decu“), Bojan Lazić (Bršadin) („Međunarodni dan maternjeg jezika u multikulturalnoj sredini“) i Elizabeta Georgiev (Dimitrovgrad) („Kako mali papirni svetionik osvetljava knjigu : Srpsko-bugarski časopis za decu i mlade *Farče*“).

Danas se često ističe kako djeca i mladi sve manje čitaju, a u tom kontekstu pojedini radovi govore o projektima poticanja čitanja, uz smjernice za razvoj jezičnih i čitalačkih kompetencija te kreativne (stvaralačke) pristupe: „Naša mala knjižnica – međunarodni projekt poticanja čitanja“ Anite Tufekčić i Biljane Krnjajić (Gunja – Vukovar), „Čitateljski izazov : svakodnevno čitanje naglas“ Marije Purgar (Osijek) te „Čitam, interpre-

tiram, stvaram“ Darije Mataić Agičić i Ivana Stipića (Slavonski Brod).

Kroz različite aktivnosti i programe, knjižnice pružaju i pomoć u učenju ili razvijanju pojedinih vještina. Pritom se djeci predočavaju važnost suradnje, timskog duha, empatije, razvija se njihova kreativnost. Ana Šafran Modrić (Zagreb) tako potpisuje rad na temu „Besplatna pomoć u učenju“.

Digitalna era i nedavna pandemija dodatno su usmjerili svijet k *online* komunikaciji i iskustvima. O „Onlajn iskustvu Dečjeg odeljenja Gradske biblioteke u Novom Sadu: ‘Nismo ni znale šta sve možemo’“ pišu Katarina Novaković i Dragana Božić (Novi Sad) dok se sličnom temom bavi i Violeta Đorđević (Beograd) u radu od „Od vanrednog do izvanrednog“.

Alta Pavin Banović (Osijek) predstavlja „Kreativnost Čitateljskoga kluba Proliteris“, Milica Matijević bavi se pitanjem interaktivnog pripovedanja („Zašto moja baba nije išla na fakultet? : interaktivno pripovedanje i emocionalni angažman u digitalnom okruženju kao metod privlačenja nove bibliotečke publike“) te stižemo i do novih tehnologija – primjene programiranja i robotike, kao iskoraku k najnovijim generacijama, o čemu pišu Biljana Davidovski i Bojana Marinčić („Budućnost je počela u Narodnoj biblioteci Užice“). Bojana Tomović i Dragana Marinković (Lazarevac) u radu „Zaigraj, zapevaj da vidim odakle si“ približavaju nam radionicu čiji je cilj upoznavanje i njegovanje narodne igre, pjesme i običaja što ima i svoje estetsko-odgojne ishode, a u radu „Bibliobjeka“ Nadica Stojanović (Leskovac) opisuju spomenutu bojanuku koja je, kako se na-

vodi, izrađena s namjerom da se najmlađima približi knjiga, čitanje i knjižnica.

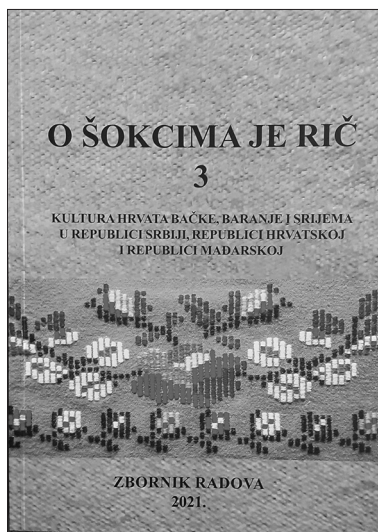
Zbornik radova s Međunarodnog znanstveno-stručnog skupa „Čitanjem do uključenosti“ prava je riznica informacija ali i kreativnih rješenja glede teme koja je okupila knjižničare. Ujedno, on je pokazatelj kako jedna, u prvom redu manjinska manifestacija, poput Dana hrvatske knjige i riječi – Dana Balinta Vujkova, može biti generator projekata koji se tiču šire društvene problematike, uz povezivanje solidnog broja stručnjaka (u ovom slučaju knjižničara) na prekograničnoj razini.

Davor Bašić Palković

O Šokcima je rič 3 : kultura Hrvata Bačke, Baranje i Srijema u Republici Srbiji, Republici Hrvatskoj i Republici Mađarskoj, ur. Marija Šeremešić, Udruženje građana „Urbani Šokci“, Sombor, 2021., 209 str.

Udruženje građana „Urbani Šokci“ predstavilo je na Danim hrvatske kulture u Somboru u rujnu 2022. godine zbornik radova *O Šokcima je rič 3 : kultura Hrvata Bačke, Baranje i Srijema u Republici Srbiji, Republici Hrvatskoj i Republici Mađarskoj*. Urednica Zbornika je Marija Šeremešić. Zbog pandemije koronavirusa nije održan Međunarodni okrugli stol „O Šokcima je rič“, na kome su trebali biti izloženi radovi već je samo tiskan zbornik.

U zborniku je doc. dr. sc. Vladimira Rezo objavila rad „Neki aspekti zbirke *Povratak u djetinjstvo* Ante Jakšića“ (str. 7-34). U fokusu ovog rada je zbirka pripovjedaka Ante Jakšića *Povratak u djetinjstvo* u kojoj je šest pripovijedaka Ante

Jakšića inspiriranih dječjim životom u Bregu 20-tih godina XX. stoljeća. Dr. sc. Anica Bilić objavila je rad „Altruizam i empatija usprkos socijalnoj ugrozi u romanu *Maturant* Ante Jakšića“ (str. 35-62). U radu se analizira lik mladog intelektualca Janka Mišića i lik učiteljice Ljiljane te ih autorica rada svrstava u književnopovijesni niz likova hrvatskih intelektualaca i učiteljica. Dr. sc. Vlasta Novinc objavila je rad „Povijest koja se ponavlja – osobne i kolektivne traume u romanu *Divlje guske* (2018.) Julijane Adamović“ (str. 63-85). Autorica analizira osobne i kolektivne traume u ruralnoj obitelji iz 70-tih godina prošloga stoljeća o kojima u romanu *Divlje guske* piše Julijana Adamović. Prof. dr. sc. Ljiljana Kolenić objavila je rad „Jezik kuharice *Ajte s nama* Marije Šeremešić“ (str. 86-117). U radu se analizira jezik kuharice Marije Šeremešić, govori se o podrijetlu riječi, tuđicama, hungarizmima, turcizmima, analiziraju se nazivi jela. U radu „O santomučkim bećarcima – analiza zbirke santomučkih bećaraca Živka Mandića *Šokica*